UNIT 07 | PENDIDIKAN MORAL TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bijaksana Memilih Sahabat

Berstruktur dan esei pendek

Persahabatan yang baik memberi ruang untuk saling menyokong, belajar dan menghormati perbezaan. Memilih sahabat melibatkan pertimbangan terhadap perlakuan, bukannya kekayaan, popularity atau kaum. Unit ini membimbing anda mengenali pengaruh yang membina, menolak tekanan yang merugikan, mengekalkan hubungan keluarga dan membina persahabatan yang menghargai kepelbagaian dalam kehidupan seharian.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 esei pendek | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Jelaskan tindakan, alasan, perasaan atau kesan mengikut kehendak soalan. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan jika perlu. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

M7S01 | 7.1

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.1

Sahabat meminta Naim berkongsi kata laluan sebagai bukti kepercayaan. Naim tidak selesa, tetapi sahabatnya berkata semua orang dalam kumpulan telah bersetuju.

(a) Nyatakan dua perlakuan yang menimbulkan kebimbangan. [2 markah]

(b) Jelaskan dua ciri persahabatan positif yang patut menggantikan perlakuan tersebut. [4 markah]

M7S02 | 7.1

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.1

Rina menegur susunan poster sahabatnya dengan sopan dan memberikan alasan. Seorang ahli lain mengejek sahabat itu sebagai tidak berguna tanpa mencadangkan pembaikan.

(a) Nyatakan satu perlakuan positif dan satu perlakuan negatif dalam situasi. [2 markah]

(b) Jelaskan dua perbezaan antara teguran membina dengan penghinaan berdasarkan situasi. [4 markah]

M7S03 | 7.2

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.2

Asha dan Ben mempunyai cara menyusun nota yang berbeza. Mereka berbincang, menerangkan idea dan mencuba sendiri selepas belajar bersama.

(a) Nyatakan dua perlakuan yang membantu pembelajaran mereka. [2 markah]

(b) Jelaskan dua kebaikan persahabatan dalam situasi ini. [4 markah]

M7S04 | 7.2

Mudah | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.2

Kumpulan sahabat diminta menyediakan pameran. Seorang pandai melukis, seorang teliti menyemak fakta dan seorang jelas menyampaikan penerangan.

(a) Nyatakan dua kebolehan yang boleh menyumbang kepada pameran. [2 markah]

(b) Jelaskan dua manfaat bekerjasama dalam persahabatan bagi kumpulan ini. [4 markah]

M7S05 | 7.3

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.3

Dua sahabat mengajak Kamal menyebarkan cerita yang belum disahkan tentang seorang murid. Mereka berkata tindakan itu akan membuat kumpulan lebih popular.

(a) Nyatakan dua pihak yang boleh menerima kesan tindakan itu. [2 markah]

(b) Ramalkan dua kesan yang munasabah jika cerita disebarkan dan jelaskan sebab setiap kesan. [4 markah]

M7S06 | 7.3

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.3

Sahabat mendesak Devi mengabaikan pertemuan projek berkali-kali. Devi takut kehilangan tempat dalam kumpulan sahabat itu lalu mempertimbangkan untuk menurut.

(a) Nyatakan bentuk tekanan dan satu tanggungjawab Devi yang terlibat. [2 markah]

(b) Ramalkan dua akibat jika Devi terus mengabaikan pertemuan dan jelaskan sebab setiap akibat. [4 markah]

M7S07 | 7.4

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.4

Jadual Rafi: membantu penjaga pada petang Sabtu dan belajar bersama rakan pada pagi Ahad. Rakan kini meminta sesi belajar dipindahkan ke petang Sabtu.

(a) Nyatakan dua komitmen yang bertembung jika perubahan diterima. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan untuk menjaga kedua-dua hubungan dan jelaskan sebabnya. [4 markah]

M7S08 | 7.4

Sederhana | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.4

Lia bersetuju berjumpa rakan di perpustakaan pada waktu petang dengan pengetahuan penjaga. Rakan kemudian mahu menukar tempat dan pulang lebih lewat.

(a) Nyatakan dua perubahan yang perlu dimaklumkan. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan Lia sebelum menerima perubahan dan jelaskan sebab setiap tindakan. [4 markah]

M7S09 | 7.5

Cabaran | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.5, 2.4.6

Murid baharu menyertai kumpulan pelbagai latar. Dia membantu menyusun bahan, tetapi ahli lain belum bertanya minatnya dan masih membuat andaian tentang kebolehannya berdasarkan kaum.

(a) Nyatakan satu sumbangan murid baharu dan satu masalah dalam layanan kumpulan. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan untuk menghargai dan menyertakan murid itu serta jelaskan sebabnya. [4 markah]

M7S10 | 7.5

Cabaran | 6 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.5, 2.4.6

Sahabat pernah membantu Iman memahami pelajaran. Kini sahabat itu meminta Iman menyertai gurauan tentang kaum murid lain, sedangkan murid tersebut kelihatan tidak selesa.

(a) Nyatakan dua perkara yang perlu Iman pertimbangkan. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan Iman dan jelaskan sebab setiap tindakan. [4 markah]

Bahagian B | 5 esei pendek

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

M7E01 | 7.1

Mudah | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.1

Kumpulan baru menawarkan tempat kepada Johan jika dia menyerahkan kata laluan, membenarkan tugasan disalin dan sentiasa bersetuju dengan ketua. Johan mahu mempunyai sahabat tetapi berasa kurang selesa.

Huraikan empat pertimbangan atau langkah yang membantu Johan menilai persahabatan ini. Jelaskan setiap perkara.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M7E02 | 7.2

Mudah | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.2

Empat sahabat mahu menyiapkan projek bersama. Mereka mempunyai minat berbeza, saling memberikan maklum balas dan kadangkala memerlukan bantuan memahami arahan.

Huraikan empat kebaikan persahabatan yang sihat kepada kumpulan ini. Berikan penjelasan bagi setiap kebaikan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M7E03 | 7.3

Sederhana | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.3

Sekumpulan rakan mahu menyebarkan gambar memalukan murid lain, mengabaikan tugas projek dan mengejek orang yang menolak ajakan mereka. Alia sedang mempertimbangkan kesan mengikut kumpulan tersebut.

Ramalkan empat kesan munasabah terhadap Alia atau pihak lain jika perlakuan itu diteruskan. Jelaskan sebab setiap kesan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M7E04 | 7.4

Sederhana | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.4

Sahabat mengajak Hanif keluar pada masa dia telah berjanji membantu keluarga. Mereka juga mahu menukar lokasi pada saat akhir. Hanif mahu menjaga persahabatan tanpa mengabaikan tanggungjawab dan keselamatan.

Huraikan empat tindakan Hanif untuk mengimbangkan kedua-dua hubungan. Jelaskan sebab setiap tindakan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

M7E05 | 7.5

Cabaran | 8 markah | Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.5, 2.4.6

Kumpulan pelbagai kaum mahu menyambut seorang murid baharu. Ada ahli membuat andaian tentang minatnya berdasarkan kaum, sedangkan murid itu telah membantu menyediakan bahan aktiviti.

Huraikan empat tindakan untuk membina persahabatan yang menghargai murid baharu dan memupuk perpaduan. Jelaskan setiap tindakan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti keperluan dan pihak yang terlibat.
2. Susun empat idea; berikan satu penjelasan khusus bagi setiap idea.
3. Semak kesesuaian, keselamatan dan hubungan jawapan dengan rangsangan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

M7S01 | 7.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.1

(a) Nyatakan dua perlakuan yang menimbulkan kebimbangan.

Contoh jawapan

1. Meminta maklumat peribadi yang patut dirahsiakan.
2. Menggunakan persetujuan kumpulan untuk menekan Naim.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Meminta maklumat peribadi yang patut dirahsiakan.

☐ P2 (1 markah): Menggunakan persetujuan kumpulan untuk menekan Naim.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S01 (b) Jelaskan dua ciri persahabatan positif yang patut menggantikan perlakuan tersebut.

Contoh jawapan

Sahabat perlu menghormati batas privasi Naim. Kepercayaan tidak memerlukan penyerahan kata laluan atau akses kepada semua maklumat peribadi.

Sahabat perlu menerima penolakan tanpa tekanan kumpulan. Pilihan individu tetap perlu dihormati walaupun ahli lain bersetuju dengan sesuatu permintaan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sahabat perlu menghormati batas privasi Naim.

☐ P2 (1 markah): Kepercayaan tidak memerlukan penyerahan kata laluan atau akses kepada semua maklumat peribadi.

☐ P3 (1 markah): Sahabat perlu menerima penolakan tanpa tekanan kumpulan.

☐ P4 (1 markah): Pilihan individu tetap perlu dihormati walaupun ahli lain bersetuju dengan sesuatu permintaan.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S02 | 7.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.1

(a) Nyatakan satu perlakuan positif dan satu perlakuan negatif dalam situasi.

Contoh jawapan

1. Teguran Rina yang sopan serta beralasan ialah perlakuan positif.
2. Ejekan yang menghina diri sahabat ialah perlakuan negatif.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Teguran Rina yang sopan serta beralasan ialah perlakuan positif.

☐ P2 (1 markah): Ejekan yang menghina diri sahabat ialah perlakuan negatif.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S02 (b) Jelaskan dua perbezaan antara teguran membina dengan penghinaan berdasarkan situasi.

Contoh jawapan

Teguran membina menumpukan bahagian kerja yang boleh diperbaiki. Rina membincangkan susunan poster, bukan merendahkan nilai keseluruhan diri sahabat.

Teguran membina memberikan alasan untuk membantu pertimbangan. Penghinaan tanpa cadangan boleh melukai perasaan tetapi tidak menunjukkan cara meningkatkan hasil kerja.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Teguran membina menumpukan bahagian kerja yang boleh diperbaiki.

☐ P2 (1 markah): Rina membincangkan susunan poster, bukan merendahkan nilai keseluruhan diri sahabat.

☐ P3 (1 markah): Teguran membina memberikan alasan untuk membantu pertimbangan.

☐ P4 (1 markah): Penghinaan tanpa cadangan boleh melukai perasaan tetapi tidak menunjukkan cara meningkatkan hasil kerja.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S03 | 7.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.2

(a) Nyatakan dua perlakuan yang membantu pembelajaran mereka.

Contoh jawapan

1. Menerangkan idea masing-masing.
2. Mencuba sendiri selepas perbincangan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menerangkan idea masing-masing.

☐ P2 (1 markah): Mencuba sendiri selepas perbincangan.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S03 (b) Jelaskan dua kebaikan persahabatan dalam situasi ini.

Contoh jawapan

Persahabatan membuka ruang berkongsi cara memahami pelajaran. Mereka boleh mengenali strategi lain dan menilai cara yang sesuai dengan keperluan sendiri.

Sokongan bersama boleh membantu mereka terus mencuba apabila kurang faham. Pertanyaan dan penerangan memberi bantuan tanpa menggantikan tanggungjawab belajar setiap individu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Persahabatan membuka ruang berkongsi cara memahami pelajaran.

☐ P2 (1 markah): Mereka boleh mengenali strategi lain dan menilai cara yang sesuai dengan keperluan sendiri.

☐ P3 (1 markah): Sokongan bersama boleh membantu mereka terus mencuba apabila kurang faham.

☐ P4 (1 markah): Pertanyaan dan penerangan memberi bantuan tanpa menggantikan tanggungjawab belajar setiap individu.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S04 | 7.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.2

(a) Nyatakan dua kebolehan yang boleh menyumbang kepada pameran.

Contoh jawapan

1. Kemahiran melukis.
2. Ketelitian menyemak fakta.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kemahiran melukis.

☐ P2 (1 markah): Ketelitian menyemak fakta.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S04 (b) Jelaskan dua manfaat bekerjasama dalam persahabatan bagi kumpulan ini.

Contoh jawapan

Kebolehan ahli boleh saling melengkapi bahagian pameran yang berbeza. Lukisan, fakta tepat dan penerangan jelas diperlukan untuk hasil yang mudah difahami.

Pembahagian tugas yang dipersetujui boleh mengurangkan beban seorang ahli. Setiap orang berpeluang menyumbang sambil belajar menghormati peranan dan tanggungjawab rakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kebolehan ahli boleh saling melengkapi bahagian pameran yang berbeza.

☐ P2 (1 markah): Lukisan, fakta tepat dan penerangan jelas diperlukan untuk hasil yang mudah difahami.

☐ P3 (1 markah): Pembahagian tugas yang dipersetujui boleh mengurangkan beban seorang ahli.

☐ P4 (1 markah): Setiap orang berpeluang menyumbang sambil belajar menghormati peranan dan tanggungjawab rakan.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S05 | 7.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.3

(a) Nyatakan dua pihak yang boleh menerima kesan tindakan itu.

Contoh jawapan

1. Murid yang menjadi sasaran cerita.
2. Kamal dan ahli kumpulan yang menyebarkannya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Murid yang menjadi sasaran cerita.

☐ P2 (1 markah): Kamal dan ahli kumpulan yang menyebarkannya.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S05 (b) Ramalkan dua kesan yang munasabah jika cerita disebarkan dan jelaskan sebab setiap kesan.

Contoh jawapan

Murid sasaran boleh berasa terluka atau tidak selamat. Cerita yang belum disahkan mungkin menjejaskan cara orang lain melayannya tanpa asas yang adil.

Kepercayaan terhadap penyebar cerita boleh merosot. Orang lain mungkin meragui kejujuran kumpulan apabila maklumat yang disebarkan tidak dapat disokong.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Murid sasaran boleh berasa terluka atau tidak selamat.

☐ P2 (1 markah): Cerita yang belum disahkan mungkin menjejaskan cara orang lain melayannya tanpa asas yang adil.

☐ P3 (1 markah): Kepercayaan terhadap penyebar cerita boleh merosot.

☐ P4 (1 markah): Orang lain mungkin meragui kejujuran kumpulan apabila maklumat yang disebarkan tidak dapat disokong.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S06 | 7.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.3

(a) Nyatakan bentuk tekanan dan satu tanggungjawab Devi yang terlibat.

Contoh jawapan

1. Tekanan untuk mengekalkan penerimaan kumpulan sahabat.
2. Tanggungjawab menyertai dan menyumbang kepada projek yang dipersetujui.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tekanan untuk mengekalkan penerimaan kumpulan sahabat.

☐ P2 (1 markah): Tanggungjawab menyertai dan menyumbang kepada projek yang dipersetujui.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S06 (b) Ramalkan dua akibat jika Devi terus mengabaikan pertemuan dan jelaskan sebab setiap akibat.

Contoh jawapan

Kerja projek Devi mungkin tertangguh. Dia kehilangan peluang berbincang serta menyiapkan bahagian yang memerlukan kerjasama ahli.

Ahli projek lain mungkin menanggung beban tambahan dan hilang kepercayaan. Tugas yang tidak dilaksanakan boleh terpaksa disiapkan oleh orang lain tanpa persetujuan yang adil.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kerja projek Devi mungkin tertangguh.

☐ P2 (1 markah): Dia kehilangan peluang berbincang serta menyiapkan bahagian yang memerlukan kerjasama ahli.

☐ P3 (1 markah): Ahli projek lain mungkin menanggung beban tambahan dan hilang kepercayaan.

☐ P4 (1 markah): Tugas yang tidak dilaksanakan boleh terpaksa disiapkan oleh orang lain tanpa persetujuan yang adil.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S07 | 7.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.4

(a) Nyatakan dua komitmen yang bertembung jika perubahan diterima.

Contoh jawapan

1. Komitmen membantu penjaga.
2. Sesi belajar bersama rakan yang dicadangkan pada petang Sabtu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Komitmen membantu penjaga.

☐ P2 (1 markah): Sesi belajar bersama rakan yang dicadangkan pada petang Sabtu.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S07 (b) Cadangkan dua tindakan untuk menjaga kedua-dua hubungan dan jelaskan sebabnya.

Contoh jawapan

Rafi boleh menjelaskan komitmen asal kepada rakan dengan jujur. Maklumat yang jelas membantu rakan memahami sebab dia tidak terus menerima perubahan.

Rafi boleh berbincang tentang masa lain yang sesuai dengan pihak terlibat. Pilihan bersama mengekalkan peluang belajar tanpa mengabaikan tanggungjawab keluarga yang telah dipersetujui.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rafi boleh menjelaskan komitmen asal kepada rakan dengan jujur.

☐ P2 (1 markah): Maklumat yang jelas membantu rakan memahami sebab dia tidak terus menerima perubahan.

☐ P3 (1 markah): Rafi boleh berbincang tentang masa lain yang sesuai dengan pihak terlibat.

☐ P4 (1 markah): Pilihan bersama mengekalkan peluang belajar tanpa mengabaikan tanggungjawab keluarga yang telah dipersetujui.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S08 | 7.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.4

(a) Nyatakan dua perubahan yang perlu dimaklumkan.

Contoh jawapan

1. Perubahan tempat pertemuan.
2. Perubahan masa pulang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perubahan tempat pertemuan.

☐ P2 (1 markah): Perubahan masa pulang.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S08 (b) Cadangkan dua tindakan Lia sebelum menerima perubahan dan jelaskan sebab setiap tindakan.

Contoh jawapan

Lia perlu berbincang semula dengan penjaga tentang rancangan baharu. Persetujuan asal dibuat berdasarkan tempat dan masa yang kini telah berubah.

Lia boleh mencadangkan kekal pada rancangan asal jika pilihan baharu tidak sesuai. Batas yang jelas menjaga keselamatan serta tanggungjawab tanpa perlu menipu atau menghina sahabat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lia perlu berbincang semula dengan penjaga tentang rancangan baharu.

☐ P2 (1 markah): Persetujuan asal dibuat berdasarkan tempat dan masa yang kini telah berubah.

☐ P3 (1 markah): Lia boleh mencadangkan kekal pada rancangan asal jika pilihan baharu tidak sesuai.

☐ P4 (1 markah): Batas yang jelas menjaga keselamatan serta tanggungjawab tanpa perlu menipu atau menghina sahabat.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S09 | 7.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.5, 2.4.6

(a) Nyatakan satu sumbangan murid baharu dan satu masalah dalam layanan kumpulan.

Contoh jawapan

1. Dia membantu menyusun bahan.
2. Ahli membuat andaian tentang kebolehannya berdasarkan kaum.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Dia membantu menyusun bahan.

☐ P2 (1 markah): Ahli membuat andaian tentang kebolehannya berdasarkan kaum.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S09 (b) Cadangkan dua tindakan untuk menghargai dan menyertakan murid itu serta jelaskan sebabnya.

Contoh jawapan

Ucapkan terima kasih dengan menyebut sumbangan menyusun bahan. Penghargaan khusus menunjukkan bahawa usahanya diperhatikan dan mempunyai nilai kepada kumpulan.

Tanya minat serta kebolehannya sebelum membahagikan peranan seterusnya. Maklumat individu lebih adil daripada stereotaip dan membuka peluang kerjasama yang bermakna.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Ucapkan terima kasih dengan menyebut sumbangan menyusun bahan.

☐ P2 (1 markah): Penghargaan khusus menunjukkan bahawa usahanya diperhatikan dan mempunyai nilai kepada kumpulan.

☐ P3 (1 markah): Tanya minat serta kebolehannya sebelum membahagikan peranan seterusnya.

☐ P4 (1 markah): Maklumat individu lebih adil daripada stereotaip dan membuka peluang kerjasama yang bermakna.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7S10 | 7.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.5, 2.4.6

(a) Nyatakan dua perkara yang perlu Iman pertimbangkan.

Contoh jawapan

1. Bantuan sahabat yang boleh dihargai tanpa kewajipan menurut semua permintaan.
2. Kesan gurauan terhadap maruah dan perasaan murid sasaran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bantuan sahabat yang boleh dihargai tanpa kewajipan menurut semua permintaan.

☐ P2 (1 markah): Kesan gurauan terhadap maruah dan perasaan murid sasaran.

Jawapan contoh bukan satu-satunya jawapan. Terima dua isi alternatif yang relevan dengan soalan dan disokong rangsangan; satu markah bagi setiap isi yang berbeza.

M7S10 (b) Cadangkan dua tindakan Iman dan jelaskan sebab setiap tindakan.

Contoh jawapan

Iman boleh menghargai bantuan lalu sambil menolak gurauan tersebut dengan jelas. Rasa syukur tidak mewajibkan penyertaan dalam perlakuan yang merendahkan orang lain.

Iman boleh mencadangkan aktiviti yang melibatkan semua dengan bahasa yang menghormati. Kerjasama tanpa penghinaan lebih sesuai untuk memupuk persahabatan merentas kaum dan kepercayaan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Iman boleh menghargai bantuan lalu sambil menolak gurauan tersebut dengan jelas.

☐ P2 (1 markah): Rasa syukur tidak mewajibkan penyertaan dalam perlakuan yang merendahkan orang lain.

☐ P3 (1 markah): Iman boleh mencadangkan aktiviti yang melibatkan semua dengan bahasa yang menghormati.

☐ P4 (1 markah): Kerjasama tanpa penghinaan lebih sesuai untuk memupuk persahabatan merentas kaum dan kepercayaan.

Terima dua idea alternatif yang relevan bersama penjelasan munasabah bagi setiap idea. Perasaan atau nilai lain yang sesuai boleh diterima jika disokong alasan. Jangan beri markah penjelasan hanya kerana nama nilai disebut. Rubrik ini untuk latihan sahaja.

M7E01 | 7.1

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.1

Huraikan empat pertimbangan atau langkah yang membantu Johan menilai persahabatan ini. Jelaskan setiap perkara.

Contoh jawapan

Johan perlu menilai sama ada batas privasinya dihormati oleh kumpulan tersebut. Permintaan kata laluan sebagai syarat diterima menunjukkan tekanan yang tidak sesuai, kerana persahabatan tidak memerlukan akses kepada semua maklumat peribadi.

Dia perlu membezakan bantuan belajar daripada membenarkan kerja disalin. Sahabat yang positif boleh meminta penerangan dan mencuba sendiri, bukannya memindahkan tanggungjawab atau melibatkan orang lain dalam ketidakjujuran.

Johan perlu menilai ruang untuk berbeza pendapat tanpa dihina atau diancam. Keperluan sentiasa bersetuju boleh menyekat pertimbangannya, sedangkan hubungan sihat membenarkan teguran serta perbincangan yang mempunyai alasan dan bahasa sopan.

Dia boleh mendapatkan pandangan orang dewasa yang dipercayai jika tekanan berterusan. Sokongan membantu Johan membuat pilihan yang selamat tanpa menganggap keinginan mempunyai sahabat mewajibkannya memenuhi syarat yang merugikan diri sendiri.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Johan perlu menilai sama ada batas privasinya dihormati oleh kumpulan tersebut.

☐ H1 (1 markah): Permintaan kata laluan sebagai syarat diterima menunjukkan tekanan yang tidak sesuai, kerana persahabatan tidak memerlukan akses kepada semua maklumat peribadi.

☐ F2 (1 markah): Dia perlu membezakan bantuan belajar daripada membenarkan kerja disalin.

☐ H2 (1 markah): Sahabat yang positif boleh meminta penerangan dan mencuba sendiri, bukannya memindahkan tanggungjawab atau melibatkan orang lain dalam ketidakjujuran.

☐ F3 (1 markah): Johan perlu menilai ruang untuk berbeza pendapat tanpa dihina atau diancam.

☐ H3 (1 markah): Keperluan sentiasa bersetuju boleh menyekat pertimbangannya, sedangkan hubungan sihat membenarkan teguran serta perbincangan yang mempunyai alasan dan bahasa sopan.

☐ F4 (1 markah): Dia boleh mendapatkan pandangan orang dewasa yang dipercayai jika tekanan berterusan.

☐ H4 (1 markah): Sokongan membantu Johan membuat pilihan yang selamat tanpa menganggap keinginan mempunyai sahabat mewajibkannya memenuhi syarat yang merugikan diri sendiri.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M7E02 | 7.2

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.2

Huraikan empat kebaikan persahabatan yang sihat kepada kumpulan ini. Berikan penjelasan bagi setiap kebaikan.

Contoh jawapan

Persahabatan membuka peluang berkongsi idea daripada minat dan pengalaman yang berbeza. Apabila setiap pandangan didengar dengan hormat, kumpulan boleh mengenali pilihan yang lebih luas sebelum memilih cara melaksanakan projek bersama.

Hubungan yang menyokong memudahkan ahli bertanya apabila arahan kurang difahami. Penerangan rakan membantu pembelajaran tanpa perlu mempermalukan sesiapa, tetapi setiap ahli masih perlu mencuba dan memahami tugasnya sendiri.

Kerjasama membolehkan tugas dibahagikan mengikut kemampuan serta persetujuan ahli. Beban tidak perlu tertumpu pada seorang sahaja, dan setiap sahabat mendapat peluang menunjukkan sumbangan yang relevan kepada hasil kumpulan.

Maklum balas yang sopan membantu ahli memperbaiki bahagian kerja tertentu. Cadangan beralasan boleh menunjukkan kekurangan yang terlepas pandang tanpa merendahkan nilai diri, sekali gus menyokong kepercayaan dan pembelajaran bersama.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Persahabatan membuka peluang berkongsi idea daripada minat dan pengalaman yang berbeza.

☐ H1 (1 markah): Apabila setiap pandangan didengar dengan hormat, kumpulan boleh mengenali pilihan yang lebih luas sebelum memilih cara melaksanakan projek bersama.

☐ F2 (1 markah): Hubungan yang menyokong memudahkan ahli bertanya apabila arahan kurang difahami.

☐ H2 (1 markah): Penerangan rakan membantu pembelajaran tanpa perlu mempermalukan sesiapa, tetapi setiap ahli masih perlu mencuba dan memahami tugasnya sendiri.

☐ F3 (1 markah): Kerjasama membolehkan tugas dibahagikan mengikut kemampuan serta persetujuan ahli.

☐ H3 (1 markah): Beban tidak perlu tertumpu pada seorang sahaja, dan setiap sahabat mendapat peluang menunjukkan sumbangan yang relevan kepada hasil kumpulan.

☐ F4 (1 markah): Maklum balas yang sopan membantu ahli memperbaiki bahagian kerja tertentu.

☐ H4 (1 markah): Cadangan beralasan boleh menunjukkan kekurangan yang terlepas pandang tanpa merendahkan nilai diri, sekali gus menyokong kepercayaan dan pembelajaran bersama.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M7E03 | 7.3

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.3

Ramalkan empat kesan munasabah terhadap Alia atau pihak lain jika perlakuan itu diteruskan. Jelaskan sebab setiap kesan.

Contoh jawapan

Murid dalam gambar boleh berasa terluka dan kehilangan kepercayaan terhadap rakan. Perkongsian yang memalukan tanpa persetujuan menjejaskan privasi serta boleh mengubah cara orang lain melayannya, walaupun kumpulan menganggapnya sebagai gurauan.

Tugas projek boleh tertangguh apabila ahli memilih untuk mengabaikan peranan mereka. Bahagian yang tidak disiapkan menyukarkan penyelarasan dan mengurangkan peluang kumpulan menghasilkan kerja yang telah dipersetujui mengikut masa yang sesuai.

Ahli yang masih bertanggungjawab mungkin terpaksa menanggung beban kerja tambahan. Keadaan ini boleh menimbulkan rasa tidak adil kerana mereka perlu menggantikan sumbangan orang lain tanpa pembahagian semula yang dipersetujui bersama.

Alia mungkin semakin tertekan untuk mengikut keputusan kumpulan walaupun tidak selesa. Ejekan terhadap penolakan boleh menyukarkan penetapan batas, maka akibat ini menunjukkan kepentingan mendapatkan sokongan dan tidak menilai kesetiaan melalui kepatuhan tanpa pertimbangan.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Murid dalam gambar boleh berasa terluka dan kehilangan kepercayaan terhadap rakan.

☐ H1 (1 markah): Perkongsian yang memalukan tanpa persetujuan menjejaskan privasi serta boleh mengubah cara orang lain melayannya, walaupun kumpulan menganggapnya sebagai gurauan.

☐ F2 (1 markah): Tugas projek boleh tertangguh apabila ahli memilih untuk mengabaikan peranan mereka.

☐ H2 (1 markah): Bahagian yang tidak disiapkan menyukarkan penyelarasan dan mengurangkan peluang kumpulan menghasilkan kerja yang telah dipersetujui mengikut masa yang sesuai.

☐ F3 (1 markah): Ahli yang masih bertanggungjawab mungkin terpaksa menanggung beban kerja tambahan.

☐ H3 (1 markah): Keadaan ini boleh menimbulkan rasa tidak adil kerana mereka perlu menggantikan sumbangan orang lain tanpa pembahagian semula yang dipersetujui bersama.

☐ F4 (1 markah): Alia mungkin semakin tertekan untuk mengikut keputusan kumpulan walaupun tidak selesa.

☐ H4 (1 markah): Ejekan terhadap penolakan boleh menyukarkan penetapan batas, maka akibat ini menunjukkan kepentingan mendapatkan sokongan dan tidak menilai kesetiaan melalui kepatuhan tanpa pertimbangan.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M7E04 | 7.4

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.4

Huraikan empat tindakan Hanif untuk mengimbangkan kedua-dua hubungan. Jelaskan sebab setiap tindakan.

Contoh jawapan

Hanif perlu menyemak komitmen keluarga yang telah dipersetujui sebelum memberi jawapan. Maklumat tentang masa dan tugas membantu menentukan ruang yang benar-benar tersedia, bukannya menerima jemputan dahulu lalu membuat janji yang bercanggah.

Hanif boleh menerangkan keadaan kepada sahabat dengan bahasa yang sopan dan jujur. Penjelasan menunjukkan bahawa penolakan masa tertentu berkaitan dengan tanggungjawab, bukan semestinya penolakan terhadap hubungan atau keinginan untuk berkawan bersama mereka.

Dia boleh mencadangkan masa lain atau kegiatan yang sesuai melalui perbincangan. Pilihan ini mengekalkan peluang bersahabat sambil memberi ruang kepada keperluan keluarga, tanpa menuntut satu pihak mengorbankan semua komitmen secara sepihak.

Hanif perlu memaklumkan perubahan lokasi kepada penjaga sebelum bersetuju meneruskannya. Rancangan baharu mungkin mempunyai keperluan perjalanan dan keselamatan berbeza, maka persetujuan berdasarkan maklumat lama perlu disemak semula dengan pihak yang sesuai.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Hanif perlu menyemak komitmen keluarga yang telah dipersetujui sebelum memberi jawapan.

☐ H1 (1 markah): Maklumat tentang masa dan tugas membantu menentukan ruang yang benar-benar tersedia, bukannya menerima jemputan dahulu lalu membuat janji yang bercanggah.

☐ F2 (1 markah): Hanif boleh menerangkan keadaan kepada sahabat dengan bahasa yang sopan dan jujur.

☐ H2 (1 markah): Penjelasan menunjukkan bahawa penolakan masa tertentu berkaitan dengan tanggungjawab, bukan semestinya penolakan terhadap hubungan atau keinginan untuk berkawan bersama mereka.

☐ F3 (1 markah): Dia boleh mencadangkan masa lain atau kegiatan yang sesuai melalui perbincangan.

☐ H3 (1 markah): Pilihan ini mengekalkan peluang bersahabat sambil memberi ruang kepada keperluan keluarga, tanpa menuntut satu pihak mengorbankan semua komitmen secara sepihak.

☐ F4 (1 markah): Hanif perlu memaklumkan perubahan lokasi kepada penjaga sebelum bersetuju meneruskannya.

☐ H4 (1 markah): Rancangan baharu mungkin mempunyai keperluan perjalanan dan keselamatan berbeza, maka persetujuan berdasarkan maklumat lama perlu disemak semula dengan pihak yang sesuai.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

M7E05 | 7.5

Skop unit buku teks KPM hlm. 73-86 | Rujukan 2.4.5, 2.4.6

Huraikan empat tindakan untuk membina persahabatan yang menghargai murid baharu dan memupuk perpaduan. Jelaskan setiap tindakan.

Contoh jawapan

Ahli kumpulan boleh menyapa murid baharu dan bertanya minatnya dengan sopan. Pertanyaan memberi peluang mengenali individu sebenar dan mengelakkan andaian bahawa semua orang daripada latar yang sama mempunyai minat serta kebolehan serupa.

Mereka boleh mengucapkan terima kasih dengan menyebut bantuan menyediakan bahan aktiviti. Penghargaan khusus menunjukkan bahawa sumbangannya diperhatikan, sambil mengelakkan tuntutan bahawa bantuan tersebut mesti dibalas dengan kesetiaan atau persetujuan tanpa batas.

Kumpulan perlu membahagikan peranan aktiviti melalui persetujuan dan peluang yang adil. Kerjasama yang sebenar membolehkan murid baharu menyumbang, mengenali ahli lain dan membina kepercayaan melalui pengalaman bersama yang menghormati kemampuan masing-masing.

Ahli perlu menghentikan stereotaip atau gurauan yang merendahkan kaum seseorang. Bahasa yang menghormati membantu menjaga perasaan serta maruah, dan perbezaan boleh dibincangkan dengan sopan tanpa menjadikan individu wakil tunggal seluruh kaumnya.

Semak isi penting

☐ F1 (1 markah): Ahli kumpulan boleh menyapa murid baharu dan bertanya minatnya dengan sopan.

☐ H1 (1 markah): Pertanyaan memberi peluang mengenali individu sebenar dan mengelakkan andaian bahawa semua orang daripada latar yang sama mempunyai minat serta kebolehan serupa.

☐ F2 (1 markah): Mereka boleh mengucapkan terima kasih dengan menyebut bantuan menyediakan bahan aktiviti.

☐ H2 (1 markah): Penghargaan khusus menunjukkan bahawa sumbangannya diperhatikan, sambil mengelakkan tuntutan bahawa bantuan tersebut mesti dibalas dengan kesetiaan atau persetujuan tanpa batas.

☐ F3 (1 markah): Kumpulan perlu membahagikan peranan aktiviti melalui persetujuan dan peluang yang adil.

☐ H3 (1 markah): Kerjasama yang sebenar membolehkan murid baharu menyumbang, mengenali ahli lain dan membina kepercayaan melalui pengalaman bersama yang menghormati kemampuan masing-masing.

☐ F4 (1 markah): Ahli perlu menghentikan stereotaip atau gurauan yang merendahkan kaum seseorang.

☐ H4 (1 markah): Bahasa yang menghormati membantu menjaga perasaan serta maruah, dan perbezaan boleh dibincangkan dengan sopan tanpa menjadikan individu wakil tunggal seluruh kaumnya.

Ini ialah contoh jawapan dan rubrik latihan, bukan skema rasmi. Terima empat idea alternatif yang relevan, masing-masing dengan penjelasan yang munasabah. Nilai atau perasaan lain boleh diterima jika sesuai dan disokong alasan. Markah diberi kepada isi serta penjelasan yang diminta, bukan hafalan nama nilai semata-mata.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Pendidikan Moral Tingkatan 1, KPM/BPK, BPK 2015, Terbitan 2016, ISBN 978-967-420-135-7. Buku teks KPM/DBP, Cetakan Pertama 2016, ISBN 978-983-49-1121-8. Tahun 2026 ialah sesi murid, bukan edisi buku teks baharu.

DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Latihan asli berbantu AI untuk murid sesi 2026. Bukan edisi buku teks baharu, soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Markah ialah panduan latihan, bukan skema peperiksaan. Jawapan lain yang berasas dan relevan boleh diterima. Semakan guru bebas belum dibuat. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.